

Restriktivní výklad skupin vládních (veřejných) institucí podle § 2 písm. i) a j) zákona

Osobní působnost zákona vymezuje jeho § 2, přičemž písmena i) a j) tohoto ustanovení definují dvě „reziduální“ skupiny vládních (veřejných) institucí, různorodé z hlediska právní formy, velikosti a předmětu činnosti, a to takto:

Osobou nebo jednotkou ze sektoru veřejných institucí předkládající vybrané údaje podle tohoto zákona (dále jen "dotčená osoba") je

...

i) jiný ekonomický subjekt, který splňuje znaky instituce sektoru vládních institucí podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího Evropský systém národních a regionálních účtů v Evropské unii a který je zároveň jako jednotka institucionálního sektoru ústředních vládních institucí zapsán v registru ekonomických subjektů, který vede Český statistický úřad podle zákona upravujícího státní statistickou službu, a to vždy k 1. lednu příslušného roku, nebo

j) jiný ekonomický subjekt, který splňuje znaky instituce sektoru vládních institucí podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího Evropský systém národních a regionálních účtů v Evropské unii, který je jako jednotka institucionálního sektoru místních vládních institucí zapsán v registru ekonomických subjektů uvedeném v písmenu j), a to vždy k 1. lednu příslušného roku, a který je zároveň poskytovatelem zdravotních služeb nebo provozovatelem městské hromadné dopravy.

Obecně závaznou právní normou není možné tyto dvě skupiny definovat a plně pokrýt - jsou určené na základě evropské statistické metodiky ESA 2010 a nezohledňují český právní řád - proto bylo zvoleno kritérium v podobě příslušného záznamu v registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu (dále „RES“). Pokud tedy nemá dotčená osoba žádnou z právních forem v předchozích písmenech § 2, tj. a) až h), spadá

- pod písmeno i), pokud má v RES, v kategorii *Institucionální sektor: dle ESA2010* uvedeno „13110 Ústřední vládní instituce (kromě fondů sociálního zabezpečení)“, a to 1. ledna příslušného (referenčního¹) roku nebo
- pod písmeno j), pokud má v RES, v kategorii *Institucionální sektor: dle ESA2010* uvedeno „13130 Místní vládní instituce (kromě fondů sociálního zabezpečení)“, a to 1. ledna příslušného (referenčního¹) roku a zároveň poskytuje zdravotní služby².

Druhou skupinu lze obecně nazvat nemocnice s jinou právní formou než příspěvková organizace. V současné době se jedná o akciovou společnost, společnost s ručením omezeným a obecně prospěšnou společnost. O tom, zda poskytuje zdravotní služby či nikoliv, rozhoduje zápis v obchodním rejstříku na principu materiální publicity, konkrétně údaj v předmětu činnosti, opět k 1. lednu příslušného (referenčního¹) roku.

S čím uvedená právní úprava nepočítá a během legislativního procesu na to nebyl brán zřetel, neboť v té době existovalo naprosté minimum takových případů, jsou obchodní společnosti či

---

¹ Referenčním rokem je kalendářní rok, za jehož období (měsíce nebo čtvrtletí) předkládají dotčené osoby předmětná data podle zákona.

² Provozovatele městské hromadné dopravy lze pro tuto chvíli vynechat, neboť se zatím považují za tzv. veřejné podniky nefinanční, nikoliv vládní (veřejné) instituce. Zákon s nimi jako s významnou skupinou již dopředu pro jistotu počítá z důvodu možného přearování ze strany Českého statistického úřadu, resp. Eurostatu.

jiné právnické osoby v likvidaci nebo v insolvenčním řízení, přesněji v konkursu³. V prvním případě se jedná o zrušené subjekty, přičemž účelem likvidace je vypořádat jejich majetek, vyrovnat dluhy vůči věřitelům a naložit s čistým majetkovým (likvidačním) zůstatkem před jejich následným zánikem, ať již výmazem z veřejného rejstříku či obecně skončením likvidace⁴. Druhý případ se týká právnických osob v úpadku, na jejichž majetek byl soudem prohlášen konkurs, po jehož zrušení, ať již z důvodu rozvrhového usnesení, nebo proto, že majetek právnické osoby je zcela nepostačující, navrhuje insolvenční soud výmaz z veřejného rejstříku takových právnických osob znamenající jejich definitivní zánik. Platí, že pokud by se po zrušení konkursu či skončení likvidace právnické osoby objevil její další majetek, vstupuje dodatečně do (další) likvidace.

Subjekty v likvidaci, které po její dobu užívají svůj název s dodatkem „v likvidaci“, nebo v konkursu nevyvíjejí činnost, pro kterou byly založeny či zřízeny, čímž *de facto* generují minimální objem příjmů i výdajů (přijaté dary, dědictví, odměna likvidátora nebo insolvenčního správce apod.) a dopad jejich hospodaření na celý sektor vládních (veřejných) institucí je minimální.

Z těchto důvodů se Ministerstvo financí rozhodlo v tomto ohledu neaplikovat zákon přísně formálně a od roku 2021 se postupuje ve dvou variantách takto:

- a) **Právnické osoby, které spadají pod § 2 písm. i) nebo j) zákona a které jsou v okamžiku přeřazení do sektoru vládních institucí podle RES již v likvidaci, či na jejich majetek byl prohlášen konkurs, jsou od povinnosti předkládat veškeré údaje podle zákona zcela osvobozeny.** V případech dobrovolného zrušení subjektu ale uvedená úleva platí přesně jen do okamžiku případného změnového rozhodnutí ve smyslu § 170 občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.).
- b) **Právnické osoby, které spadají pod § 2 písm. i) nebo j) zákona a které vstoupily do likvidace, či na jejich majetek byl prohlášen konkurs, až poté, co byly přeřazeny do sektoru vládních institucí podle RES, jsou od povinnosti předkládat veškeré údaje podle zákona zcela osvobozeny za období od roku T+2, pokud tedy dříve nezanikly, kde T je rok, ve kterém daná právnická osoba vstoupila do likvidace, či na její majetek byl prohlášen konkurs, přičemž**
  - **toto osvobození se poprvé aplikuje v roce 2022, přestože právnická osoba vstoupila do likvidace, či na její majetek byl prohlášen konkurs před rokem 2020,**
  - **toto osvobození se poprvé aplikuje za období roku 2022, tzn., že v lednu či únoru 2022 je nutné předložit předmětné údaje ještě za prosinec či 4. čtvrtletí 2021, resp. za rok 2021 ve stavu k 31. 12. 2021,**
  - **jestliže právnická osoba předkládá měsíční údaje o příjmech a výdajích podle § 3 zákona, bude na ni za období roku T+1 aplikováno mírnější pravidlo**

---

³ Příslušný zásah do současné právní úpravy by byl velmi komplikovaný, zejména z hlediska samotné formulace vymezení těchto výjimek.

⁴ Právnické osoby, které se do veřejných rejstříků nezapisují, jsou většinou právnické osoby zřízené zákonem. Jejich zrušení i zánik tedy upravuje zákon.

v podobě čtvrtletního předkládání těchto údajů podle § 4 zákona, bez ohledu na výsledek vyhodnocení kritéria podle § 3 odst. 3 zákona,

- v případech dobrovolného zrušení subjektu i v tomto případě platí tato úleva přesně jen do okamžiku případného změnového rozhodnutí ve smyslu § 170 občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.).

Příklad 1: Právnícká osoba XXX spadající pod § 2 písm. i) předkládá měsíční údaje o příjmech a výdajích podle § 3 zákona a dne 30. ledna 2020 vstoupila do likvidace. Za období roku 2020 nadále předkládá kumulativně předmětné údaje v měsíční periodicitě (tj. od února 2020 do ledna 2021), ale za období roku 2021 kumulativně již jen ve čtvrtletní periodicitě (tj. do 30. dubna 2021 za 1. čtvrtletí 2021, do 30. července 2021 za 2. čtvrtletí 2021, do 30. října 2021 za 3. čtvrtletí 2021 a do 25. února 2022 za 4. čtvrtletí 2021). Za období roku 2022 a roků dalších již předmětné údaje nepředkládá. To vše platí do doby zániku této právnické osoby.

Příklad 2: Právnícká osoba YYY spadající pod § 2 písm. j) předkládá čtvrtletní údaje o příjmech a výdajích podle § 4 zákona, roční údaje o poskytnutých garancích podle § 5 zákona a roční údaje o projektech partnerství veřejného a soukromého sektoru podle § 6 zákona. Dne 15. prosince 2020 vstoupila do likvidace. Za období roku 2020 i 2021 tudíž nadále předkládá kumulativně předmětné údaje ve čtvrtletní periodicitě (tj. do 25. února 2021 za 4. čtvrtletí 2020, do 30. dubna 2021 za 1. čtvrtletí 2021, do 30. července 2021 za 2. čtvrtletí 2021, do 30. října 2021 za 3. čtvrtletí 2021 a do 25. února 2022 za 4. čtvrtletí 2021) a dále roční údaje za rok 2020 ve stavu k 31. 12. 2020 do 25. února 2021 a za rok 2021 ve stavu k 31. 12. 2021 do 25. února 2022. Za období roku 2022 a roků dalších již žádné údaje podle zákona nepředkládá. To vše platí do doby zániku této právnické osoby.

Účelem zákona je při minimálním administrativním zatížení jednotlivých dotčených osob získávat hotovostní údaje o jejich hospodaření, resp. další údaje ve stavu k 31. 12., a to takových dotčených osob, které vykonávají činnost, pro kterou byly založeny či zřízeny, přičemž jejich hospodaření má určitý dopad na hospodaření příslušných uskupení v rámci ústředních nebo místních vládních institucí⁵. Hospodaření subjektů v likvidaci nebo v konkursu takový dopad nemá a nutná registrace subjektu v centrálním systému účetních informací státu ve variantě a) či další úkony v obou variantách a) i b), spojené s předáváním údajů podle zákona, princip minimalizace administrativního zatížení narušují. Likvidace či konkurs v případě úpadku představují přechodnou fázi, v níž právnická osoba sice stále existuje, byť je v případě likvidace zrušena, avšak nepokračuje v běžné činnosti, pro niž byla založena či zřízena, a neplní tak svůj původní účel; tato fáze naopak cíleně směřuje k jejímu zániku.

Ve variantě b) bylo pravidlo T+2 (a nikoliv T+1) zvoleno jednak z důvodu možného doběhu významných transakcí právnické osoby ještě v nejbližším období po jejím vstupu do likvidace,

---

⁵ Tato uskupení jsou uvedena na webu MF: v případě (sub)sektoru ústředních vládních institucí na <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rozpocetove-ramce-statisticke-informace/fiskalni-udaje/ustredni-vlada>, v případě (sub)sektoru místních vládních institucí na <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rozpocetove-ramce-statisticke-informace/fiskalni-udaje/mistni-vlada>.

resp. po prohlášení konkursu na její majetek, zvláště v případech, kdy se tak stane v posledních měsících roku T, a jednak proto, že může docházet ke zpoždění informačních toků o vstupu do likvidace či prohlášení konkursu na majetek příslušné právnické osoby.

A dále ve variantě b) bylo pro změnu měsíční periodicity na čtvrtletní zvoleno pravidlo T+1, aby se co nejdříve snížila administrativní zátěž vládní (veřejné) instituce, která vstoupila do likvidace, či na její majetek byl prohlášen konkurs, a zároveň aby byla zachována konzistence dat za rok T (proto k této změně nemůže dojít bezprostředně po vstupu do likvidace či prohlášení konkursu, ledaže by se tak stalo v prosinci roku T).

V současnosti (od listopadu 2022) se jedná o tyto subjekty:

- ústřední vládní instituce spadající pod § 2 písm. i) zákona
  - **BH CAPITAL, a. s. v likvidaci** (IČO 00546682) – varianta a)
  - **IMOB a. s. v likvidaci** (IČO 60197901) – varianta b)
  - **GALILEO REAL, k. s. v likvidaci** (IČO 26175291) – varianta b)

- místní vládní instituce spadající pod § 2 písm. j) zákona
  - **Nemocnice a poliklinika Varnsdorf, s. r. o. v likvidaci** (IČO 25006461) – varianta a)
  - **Lužická nemocnice a poliklinika, a. s.** (IČO 61538990), v konkursu – varianta b).

Pozn.: Subjekt Městská nemocnice Čáslav, s. r. o. (IČO 49550322) nespadá mezi místní vládní instituce podle § 2 písm. j) zákona, neboť podle obchodního rejstříku neposkytuje zdravotní služby.